

Pisaroilla kitkaa vastaan

Curling: Joensuussa jäänteko on vielä rutiinia. Ammattilaiset jopa signeeraavat taideteoksensa

JOENSUU
Heikki Arppi

Torinon 2006 talviolympialaisten aikaan suomalaiset jännittivät **Markku Uusipaavalniemen** määrämittaisten ja nänniheittojen tahdissa. Curling oli suosionsa huipulla. Valitettavasti etsikkoaikaa ei pystytty hyödyntämään.

Joensuussakin curling ei ole noussut golfin tai keilailun kaltaiseksi suurten massojen tarkkuuslajiksi. Silti lajilla on pitkät perinteet, kohtuulliset olosuhteet ja monia innokkaita harrastajia.

– Meillä on seurassa noin 80 harrastajaa ja ilahduttavasti nyt mukana junioreitakin, sanoo Joensuun Curlingin puheenjohtaja **Ari Sorsa**.

Seura aikoo tänä talvena taas markkinoida lajia niin yrityksille kuin opiskelijoillekin.

Curlingin saloihin ei helpolla pääse käsiksi. Varsinkin jäänteko on huipulla lähes taidetta.

– Olemme pyrkineet siihen, ettei tämä saa olla mitään raketitiedettä. Jääntekoon, sen maalaamiseen, kuvioiden ja reunojen tekoon sekä peblingiin pystyy kuudesta kahdeksaan seuran jäsentä, vaikka **Kari Keränen** oli pitkään työllistetyin ammattimiehemme, painottaa Sorsa.

Jään merkitys on olennainen pelaamiselle. Käsittelemättömällä jäällä pelaaminen olisi kuin ammattilaisgolfaaja menisi puttailemaan sepelipinnalle.

Jos curlingjää olisi tasainen, kitka pysäyttäisi kiven muutamassa sekunnissa. Siksi jää käsitellään pebling-tekniikalla: pelipinnalle jäädytetään pieniä vesipisaroita. Ne sulavat kiven kulkiessa niiden päältä ja tämä mikroskooppisen ohut vesikerros vähentää kitkaa ja liu'uttaa kiveä halutulla tavalla.

Pebling tarkoittaa suomeksi pikkukivillä päällystämistä. Olisiko pisarointi parempi suomenkos kuin peblaus?

Curlingkivet painavat hieman alle 20 kiloa. Ne ovat alapinnaltaan koveria, mikä rajoittaa kosketusta jäähän.

Ennen arvokilpailua aletaan jään koostumusta valmistella. Vedestä otetaan näytteet, jotta sen pH-arvo ja puhtaus saadaan selville. Tavoitteena on mahdollisimman neutraali vesi – lähes

Ari Sorsa peblaa. Kuperisesta majavanhännästä sinkoaa vesipisaroita kuin sprinkleristä.

ilman liuennutta kiintoainetta.

Tähän päästäkseen käytetään hiillisuodattimia ja vedenpehmentäjiä sekä anti-ionisäiliöitä.

– Me käytämme jääntekoon ihan tavallista hanavettä, mutta peblaukseen puhdistettua vettä viime vuonna hankkimamme suodatinjärjestelmän avulla, kertoo Sorsa.

Jää tasoitetaan laserilla, sillä millinkin heitto saa kiven liukumaan mielivaltaisesti.

– Kun muutama vuosi sitten järjestimme Joensuun harjoitusjäähallissa mixed-parien SM-kisan, jään tasaisuus mitattiin laserilla. Omassa curlinghallissamme sitä ei yleensä tarvitse tehdä, Sorsa kertoo.

Jään valmistuttua siihen piirretään ratakuviot ja jää maalaetaan valkeaksi jäämaalilla. Samaa maalausta käytetään NHL-jääkiekossa jäähalleissa, jotta mainokset erottuvat paremmin.

Vanha pebbli hiotaan koneellisesti pois ja sen jälkeen tehdään uusi pisarapinta.

Peblauksessa jääntekijä suihkuttaa puhdistettua vettä majavanhännästä muistuttavan kuparisauvan lävitse. Pisaroita putoaa jään pintaan tasaisesti, kuten sprinkleri liikkuisi edestakaisin nurmikolla.

Jokainen peblaus on erilainen: reikien määrä kuparisauvassa vaihtelee tuottaen eri määrän erikokoisia pisaroita. Samalla jään pinnan pisaroista tulee erittäin hienoa tai vastaavasta normaalia karkeampaa.

– Jos pisaroita on liikaa, niin kivi ei luista kunnolla, ja jos niitä on liian vähän, niin se ei kestä, analysoi kangasniemeläinen **Mika Ollikainen**, joka on lajin harvoja suomalaismestareita.

Ollikainen käyttää peblatesaan jopa sekuntikelloa mittaamaan työn tasaisuutta.

– Me peblaukseen yleensä samankokoisilla rei'illä. Peblauksen jälkeen ajamme vielä pisarat vähemmän teräviksi, jolloin pinta liukastuu nopeammin, sanoo Sorsa.

Konetta peblaukseen ei ole keksitty, vaan curlingjää on aina tekijänsä näköinen. Arvokisoissa tekijä jopa signeeraa taideteoksensa.

Ammattilaismaailmassa ensimmäinen pisarointi tehdään huoneenlämpöisellä vedellä, toinen jopa lähes 60 asteen kuumuudella.

– Kokeilimme sitäkin, mutta meillä tuo huoneenlämpöinen on riittänyt. Ei meillä ole koskaan ollut näin hyvää jäätä luiston ja nousujen suhteen, sanovat Sorsa ja seuran seniorijoukkueeseen kuuluva **Jukka Leppänen**.

Kun kivi kuluttaa ylimmäisen kerroksen, on toinen odotamassa.

Vanha pisarapinta on höylätty pois.

Jääntekijä seuraa peblingin jälkeen ilmanlaatua, kosteutta ja jään lämpötilaa, jonka pitäisi optimaalisesti olla noin -6 astetta.

Joensuun curlinghalli on erittäin toimiva kosteudenpoistojärjestelmän ansiosta. Optimaali-

sesti kosteuden pitäisi olla 60 prosenttia ja jos se nousee yli 80:n, järjestelmä kytketään päälle.

– Muutoin kosteus nousisi toon ja tippuisi sieltä alas pilven, muistuttaa Sorsa.